

GENEL GEREKÇE

Kendi ülkesinde dini, ırkı, siyasi görüşü ya da farklı nedenlerden dolayı yaşama güvencesi kalmayan, ülkesinden ayrılmak zorunda kalan kişiler mülteci olarak farklı ülkelere göç etmek zorunda kalmaktadır. Türkiye’de uygulanan kanunlara ve ilgili mevzuata göre, mülteci olarak kabul etmeyen Türkiye’nin doğu sınırından gelen kişiler geçici olarak Türkiye’de ikame etmektedir ve üçüncü bir ülkenin kabulüne kadar da bu durum devam etmektedir. Maalesef, Türkiye bu kişileri mülteci olarak kabul etmediği gibi, yabancı uyruklu bir vatandaşın ödemesi gereken ikamet harcının ödenmesinde de sorumlu tutmaktadır. Bu durumda, yurtdışından Türkiye’ye ticaret yapmak için yerleşmiş yabancı uyruklu bir vatandaş ile zorunlu olarak göç etmiş bir mülteci, sığınmacı ya da ilticacının aynı durumda kabul edilerek ikamet harcı alınmaktadır.

Türkiye’ye sığınan bir sığınmacı veya mülteci, Harçlar Kanunu’na göre, kendisine verilen geçici ikamet bedeli olarak altı ayda bir 306.30 TL (15-18 yaşındakiler için 288.15 TL) ikamet harcı ödemek zorunda kalmaktadır. Buna ek olarak 135 TL defter bedeli ödemek zorunda kalınmaktadır. Böylece iki çocuklu bir mülteci ailenin ödemesi gereken yıllık tutar 3000 TL’yi bulmaktadır. Bu tutar Türkiye’de ne kadar süre kalacağı belli olmayan sığınmacı ya da mülteci için her yıl katlanarak artmaktadır ve faiziyle birlikte büyük bir yük haline gelmektedir. Bu durumda Türkiye dışında bir ülke sığınmacıları ya da mültecileri kabul etse dahi ikamet harcı ödenmeden ülkeden çıkış izni verilmemektedir. Gelir ihtiyaçlarını karşılayamayan, eğitim ve dil sorunundan dolayı iş bulamayan ve bir aileyi geçindirme yükümlülüğünde olan bu kişilerin ikamet harcı ödemeleri istemek haksız bir yaklaşım haline gelmektedir. Her ne kadar bu mülteciler geçici olarak Türkiye’de olduğu bilinse de bir çoğunun başka bir ülkeye kabul edilişi ya da durumunun kesinleşmesi yıllar almaktadır. Bu süre içerisinde mültecilerin, sosyal haklardan yararlanabilmesi için de bu harcı ödemiş olmaları önlerine büyük bir engel olarak konulmaktadır.

Harçlar Kanununun 88/d maddesi “mali durumlarının bozuk olduğuna, ikamet tezkeresi vermeye yetkili makamlarca kanaat getirilen yoksulların” harçtan muaf tutulmasına izin vermektedir. Muafiyet konusunda uygulama, illere göre değişiklik

gösterse de, sığınmacı ve mültecilerin ikamet harcından muaf tutulması genellikle son derece sınırlı ve keyfi bir biçimde mümkün olabildiği sivil toplum örgütleri tarafından dile getirilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Hammarberg'in son raporuna göre Avrupa'da sığınmacılara, iltica eden yabancılara ve mültecilerden ikamet harcı alan iki ülkeden biridir.

Bu kanun teklifinde Türkiye'ye sığınmak ya da iltica etmek zorunda kalan yabancı kişilerin ikamet harcından muaf tutulması ve bu harç nedeniyle yaşadıkları sorunların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

Bu amaçla "HARÇLAR KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 88'inci Maddesi 1'inci Fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere (f) bendi eklenerek mültecilerin, sığınmacıların, sığınma başvurusu sahiplerinin ve iltica başvurusu sahiplerinin ikamet harcından muafiyeti düzenlenmiştir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**492 SAYILI HARÇLAR KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 02.07.1964 Tarih ve 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 88'inci Maddesi 1'inci Fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (f) bendi eklenmiştir.

"f) mülteciler, sığınmacılar, sığınma başvurusu sahipleri ve iltica başvurusu sahipleri."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Kanunlar ve Kararlar Müdürü